

3

2025

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

HEYVANLARIN DİLİ

(Litva xalq nağılı)

Ömrünün son günlərində ata yeganə oğlunu çağırır dedi:

- Çörək səpənə həmişə çörək çatar.

Atasının nə demək istədiyini başa düşən oğul hər gün çörək bişirib dəniz kənarına aparar, suya atırdı. Çörək qurtaranda isə onun qırıntılarını da dənizə səpməyi unutmazdı. Bir dəfə çörək ovuntusundan qarnı doymayan balina bərk qəzəbləndi, oğlanı uddu və balıq padşahının yanına apardı. Balıq padşahı soruşdu:

- Sən bu oğlanı niyə uddun? O, əlinə bir şey düşən kimi gətirib səni yedizdirdi, sən isə onun yaxşılığının əvəzini pisliliklə verdin.

Balina çox utandı. Günahını yumaq üçün oğlana heyvanların və quşların dilini öyrətdi, sonra onu sahilə çıxardı. Ancaq xəbərdarlıq etdi

ki, sənın quşların və heyvanların dilini başa düşməyini heç kəs bilməməlidir. Sirri açsan, elə o anda öləcəksən.

Balınanın qarnından azadlığa çıxan gənc çox yorulmuşdu. Ona görə bir az gedib dayandı, bir ağacın kölgəsində uzandı ki, dincini alsın. Oğlanın yatdığını gören bir qarğa uçaraq onun ayağının üstünə qondu və dimdiklərini işə saldı. Oğlan yuxudan oyansa da, özünü yuxululuğa vurdu və tərənəmledi. Qarğa daha da cəsərlənib onun qarnını dimdikləyəndə oğlan əl atıb onu tutdu. Qarğa öz özünə dedi:

- Bu oğlan məni buraxsaydı, ona xəzinənin harada basdırıldığını göstərərdim.

Gənc oğlan bu sözləri eşidən kimi qarğanı buraxdı. Qarğa tez uçub bir daşın üstünə qondu. Oğlan daşın yanına gedib onu qaldıranda gördü ki, burada çoxlu qızıl var. O, sevənə-sevənə qızılları torbasına yığıb kəndə qayıtdı. Özünə gözəl ev tikdirdi, ailə həyatı qurdu.

Bir gün həmin adam tövləyə gedəndə keçinin öküzə özünü xəstə göstərməyin yollarını öyrətdiyini eşitdi. Öküz özünü xəstəliyə vurdu ki, sahibi onu işləməyə aparmasın. Sahibi öküzün əvəzinə keçini aparıb onu cütə qoşdu və yer şumlamağa başladı.

Axşam keçi özünü zorla tövləyə çatdırıb dedi:

- Sahibimiz bıçağı itiləyir. O deyir ki, əgər öküz sabaha kimi sağalmasa, onu kəsəcəyəm.

Bu söhbəti eşidən oğlan özünü saxlaya bilməyib güldü. Bunu gören arvadı təəccübləndi və ərindən soruşdu:

- De görüm nəyə gülürsən?

Kişi dedi ki, ay arvad, üz vurma, mən bu sirri açan kimi ölə bilərəm.

Arvad ərindən əl çəkmədi:

- Ölsən də, qalsan da niyə gülməyinin səbəbini deməlisən. Yoxsa baş götürüb evdən gedəcəyəm.

Kişi həyat yoldaşını çox sevirdi. Ona görə onun əzab çəkməyini istəmədi. Düşündü ki, onsuz da əvvəl-axır öləcəyəm. Yaxşısı budur ki, sirri açım, mən ölsəm də arvadım əzab çəkməsin.

Beləliklə, oğlan özünü ölümə hazırlamağa başladı. Bunu hiss edən it yal yeməkdən imtina elədi, ən dadlı yeməyə belə dilini vurmadi.

Birdən bir xoruz itin yanına qaçdı və onun nə üçün yeməkdən imtina etdiyini soruşdu. İt kefi kök xoruzu danlamağa başladı:

- Utanmırsan? Sən qarnının hayındasan, xəbərin yoxdu ki, sahibimiz bu gün-sabah öləcək.

Məsələnin nə yerdə olduğunu bilən xoruz qanadlarını çırpıb hirsli-hirsli banladı:

- Ölür cəhənnəmə ölsün. O adam ki, sirsaxlamağı bacarmır, elə ölsə yaxşıdı.

Bunu eşidən oğlan ölüm yatağından qarxıb kişiləndi:

- Arvad, gəl daşı ətəyindən tök. Mən sənə onsuz da heç nə deməyəcəyəm. Kişi sirsaxlamağı bacarmırsa, axı o nə kişidi?

Arvad səhvini başa düşdü. Ondan daha heç nə soruşmadı. Onların xoşbəxt həyatı yenidən öz axarına düşdü...

Tərcümə edib uşaqlar üçün işləyən: R.Y.Əliyev